
Pedagogická fakulta UK oslavila 60. let od svého založení

Pedagogická fakulta UK oslavila 60. let od svého založení

Ve dnech 14. a 15. listopadu 2006 přivítala Pedagogická fakulta UK v Praze děkany a proděkany všech pedagogických fakult v ČR a na Slovensku. Důvodem tohoto ojedinělého setkání byla oslava 60. výročí založení těchto významných vzdělávacích a výzkumných pracovišť, které nařízením vlády v roce 1946 vznikly. Nejprve se jednalo o pedagogické fakulty v Praze, Brně, Olomouci a v Bratislavě, dnes rovněž v Ostravě, Opavě, Ústí n. Labem, Hradci Králové, Plzni, Nitře, Banské Bystrici.

Je třeba zdůraznit, že pedagogické fakulty procházely a procházejí mnohými vývojovými obdobími, jejich vliv se přirozeně odráží v systému přípravy budoucích učitelů – pedagogických pracovníků.

Vývojový přehled zásadních milníků v historii pedagogických fakult přednesl dne 14.11. na rozšířeném slavnostním zasedání vědecké rady v aule PedF UK ve svém referátu Hledání svébytnosti **prof.PhDr. Jiří Mareš, CSc.** V zajímavém, analytický pojetém příspěvku nastínil hlavní specifika pedagogických fakult "... , které je do jisté míry odlišují od jiných fakult:

- soužití různorodých oborů (to mají i filozofické fakulty), ale oborů velmi odlišných svým charakterem, od exaktních až po umělecké

- společným jmenovatelem většiny oborů na těchto fakultách je učitelství.

V závěru vystoupení se soustředil na priority fakult v budoucím období:

- personální situace

- kvalifikační situace

- odborná a studijní literatura

- nové akcenty v pregraduální přípravě učitelů

- nová témata pro přípravu učitelů."

Hlavní aktivity fakult by měly být soustředěny na přípravu učitelů v souladu s požadavky dnešní školy, jejich výraznější profilaci i snahu o zvýšení prestiže doktorského studia.

Filozofický nadhled otázky vzdělávání dal ve svém příspěvku Profesionalita učitele v (neo)liberální době doc.PhDr.Stanislav Štech, CSc. V úvodu formuloval základní postuláty liberalismu a jeho důsledky pro školní kulturu: "... podléhat požadavku aktuálnosti, přikládat neúměrnou váhu pomíjivému (s nerozlišováním trvalého a pomíjivého) a příliš ctít kult vnějšího efektu (spektakulárnosti)... , které vedou k následnému oslabení autonomie školní kultury". V závěru uvedl náměty, kterými by se mohly (měly) pedagogické fakulty řídit: "...Především vrátit školní kultuře její **autonomii** a restituovat v širokém společenském povědomí její význam. ...Posílit urychleně kvalitní pedagogický **výzkum a teorii**, abychom měli argumenty a byli přesvědčiví; přitom usilovat o srozumitelnost a lepší propagaci výsledků kvalitního

výzkumu... Vytvářet společenství akademiků, praktiků, zaměstnavatelů a vést **dialog žánrů** různých činností a pohledů na svět. Dialog cháající a respektující hlediska druhých, avšak bránící specifika školního vzdělávání.“

Koncert v barokním knihovním sále Týnské školy v Melantrichově ulici, kde přednesli členové skupiny Collegium Marianum barokní skladby starých mistrů, završil rozšířené zasedání vědecké rady PedF UK.

Slavnostní shromáždění Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze dne 15.11. v aule Karolina zahájil po české státní hymně v podání hudebního sboru fakulty rektor Univerzity Karlovy prof. RNDr. Václav Hampel, DrSc. Ve svém projevu se soustředil na významné osobnosti, které se podílely na formování učitelství – G. A. Lindner, T. G. Masaryk, F. Drtina, J. Keprt, O. Kádner, B. Bydžovský, V. Příhoda, O. Chlup (stal se prvním děkanem Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze). Zmínil význam založení univerzitních pedagogických fakult v Praze, Brně, Olomouci a Bratislavě, které „.. bylo celonárodně přijato jako mimořádná politická, kulturní a osvětová událost dalekosáhlých důsledků. Pojil se s ní entuziasmus těch, kteří u zrodu stáli a chtěli svým dílem prokázat jeho převratný význam...“.

Připomněl novodobou úlohu fakult a zmínil úlohu prof. Radima Palouše, prvního porevolučního rektora UK, který z pedagogické fakulty v Praze vzešel a „...charakterem svého díla akcentujícího témata výchovy, i osobními postoji s ní zůstal spjat. Jeho vize důsledné obnovy ideje a důstojnosti univerzity, které se dal plně do služeb, i jeho pohotovost trpělivě přemáhat překážky, které se tomu kladou do cesty, byly i pro Pedagogickou fakultu výzvou i oporou...“ Významnou část svého příspěvku věnoval rektor osobě nedávno zesnulého prof. Jiřího Kotáska, který jako první listopadový děkan napomohl svým koncepčním a odborným přístupem rozvoji Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy „...v jejím vnitřním uspořádání a ve vědomí jejího nezastupitelného poslání“.

Druhým zásadním příspěvkem byl projev děkana pedagogické fakulty UK v Praze **prof. RNDr. Pavel Beneše, CSc.**

který v úvodu zdůraznil hlavní dokumenty vedoucí k založení pedagogických fakult - dekret č. 32 o vzdělávání učitelstva vydaný 27. října 1945 prezidentem Československé republiky dr. Edvardem Benešem, v němž se praví: „K návrhu vlády a po dohodě se Slovenskou národní radou ustanovuji: Učitelé všech stupňů a druhů nabývají vzdělání na pedagogických a jiných fakultách (odděleních) vysokých škol“, dále zmínil zákon č. 100 ze dne 9. dubna 1946, kterým pak byly při všech univerzitách v Českých zemích a na Slovensku zřízeny pedagogické fakulty a vládní nařízení č. 170 z 27. srpna 1946, kterým byl dán statut pedagogických fakult. Zaměřil se podrobně „kritická“ období, kterými fakulty procházely v letech 1948, 1953, 1964 a 1989, v návaznosti na projev pana rektora zazněla opět jména prof. Palouše a prof. Kotáska, jehož snahou bylo „...učinit z fakult národní centrum nových koncepcí v přípravě učitelů, pedagogického bádání, mezinárodních kontaktů a transformace vzdělávacího systému u nás.“

V závěru svého vystoupení podtrhl význam pedagogických fakult pro rozvoj znalostní a učící se společnosti dneška: „Pedagogické fakulty v České a Slovenské republice zásadním způsobem produkcí svých učitelů ovlivňují již po tři generace úroveň základní vzdělanosti našich národů. Mezinárodní výzkumy potvrzují, že např. v oblasti přírodovědného vzdělávání se řadí vzdělanostní úroveň našich žáků mezi světovou špičku. K absolventům pedagogických fakult nepatří však pouze učitelé základních a středních škol, jejich vzdělání je v mnohém univerzální. Patří sem mnoho pracovníků státní správy, politiků, umělců. O úrovni pedagogických fakult svědčí i často opomíjená skutečnost, že ze samostatných pedagogických fakult vznikaly po roce 1989 celé nové univerzity. V českých zemích se zrodily např. z PedF v Ostravě Slezská univerzita v Opavě a Ostravská univerzita v Ostravě; z PedF v Hradci Králové přes VŠP Univerzita HK a z PedF v Ústí n. Labem Univerzita J. E. Purkyně. Na Slovensku se z PedF v Banské Bystrici stává Univerzita Mateja Bela a z VŠPg v Nitře Univerzita Konstantina Filozofa.“

Sváteční a slavnostní dojem z oslav umocnilo vystoupení studentů PedF UK, kteří na závěr přednesli v Karolinu Dvořákovo „Te Deum“.

Doc. PhDr. Lenka Slavíková, Ph.D.